Ч. 168 (13.713).

Львів, четвер 28. червня 1934.

Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Український Жіночий Конґрес у Станиславові.

II. ДЕНЬ КОНҐРЕСУ.
ПОПОЛУДНЕ.

Станиславів, 25. червня 1934 р.

Пополудні другого дня Першого Українського Жіночого Конгресу виповнили ріжні імпрези, отже

ЖІНОЧІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ,

що почалися в год. 4. попол. на площі одного зі станиславівських спортових товариств. У програму цих змагань входили: біг на 100 м., мет диском, скок у далечінь, мет ратищем, фінал 100 м., біг на 800 м. і шведський біг штафетою на 500 м. На окремій площі відбувалися змагання в кошиківці й відбиванці. Участь у змаганнях брали рух. спорт. т-ва зі Станиславова, Львова і Стрия.

Крім цього тогож пополудня відбулися дві академії у програмі „Дня Селянки“ та равт станиславівської Філії Союзу Українок з музично-вокальними точками.

РАВТ СОЮЗУ УКРАЇНОК.

24. червня відбувся в салі „Сокола“ равт з нагоди Українського Жіночого Конгресу. Брали в ньому участь добірні місцеві концертові сили. Вязанку українських народніх пісень композиції Барнича виконала жіноча смичкова оркестра в супроводі фортепіяну. Твір цей і його виконання подобались загально. Дуже мило звучав голос Мацевич-Трачевої. Голос цей, хоч невеликих розмірів, має багато мягкости і гнучкости. Дикція й інтерпретація були добрі. На програму зложились „Айстри“ Лисенка, „Бабине літо“ Січинського і „Жити ще хвилю“ Лопатинського.

Дуже преґнантно, пластично, з вервою правдивої артистки виголосила Барничева (донька Рубчакової) „В похід“ Уляни Кравченко.

Технічно на висоті був скрипковий концерт виконаний Дрогомирецькою. Фортепіянове сольо Лепківної загране із розмахом та бадьорістю. Виконано твори: Барвінського, Косенка і Лисенка. Дуже звучно і мельодійно вийшло скрипкове сольо Бойківної: Нахез „Циганські танки“. Чисто і вправно грала жіноча орхестра увертюру з опери „Циганка“.

Можна зробити закид, що програма зачалась за пізно, була за довга, томила і так перетомлених гостей конгресу. Публики було дуже багато, поводилась неспокійно. Загалом доводиться ствердити, що Станиславів розпоряджає добрими концертовими силами. Треба теж сердечно повитати почин Барнича створити орхестру, в тім випадку жіночу.

Меланія Нижанківська.

П. С. У вчорашній рецензії з репрезентаційного конгресу прошу поправити помилку, що качтата Людкевича була до слів Марії Підгірянки. Прикро теж що і воспіку поминула я декламацію п-і Ґурґулівної.

М. Н.

III. ДЕНЬ КОНҐРЕСУ.

Третій день Українського Жіночого Конґресу мав початися діловими рефератами, з циклю „Творім рідну культуру!“ Через опізнене відчинення конґресу мусіли в той день прочитати реферати ті референтки, які мали бути відчитані ще в суботу.

У салі станиславівського „Сокола“, де ми начислили більш як 300 делеґаток у партері та стокількадесять гостей на бальконі й у льожах, почала в год. 8. рано читати свій реферат **п-і Марія Струтинська** зі Львова на тему „Наталя Кобринська та жіночий рух у Галичині й Буковині“. Обемистий, незвичайно богатий у дати і цифри огляд тягнувся, на жаль, за довго, бо до 11 год. Після цього відчитала свій реферат „Історія жіночого руху на Придніпрянській Україні п-і **Зінаїда Мірна**. У рефераті обговорила прелеґентка головні етапи жіночої організації в Україні, ставлені їй владою перешкоди та поодинокі етапи розвою, в яких сама п-ні Мірна брала живу участь. Найцікавіші були в цьому рефераті характеристики поодиноких діячок жіночого руху на Україні і цей реферат булоб добре видати окремою відбиткою.

Все пополудне читатимуть свої реферати дальші прелеґентки.

ЕТНОГРАФІЧНА ВИСТАВА ЖІНОЧОГО КОНГРЕСУ.

Підчас читання рефератів ваш кореспондент оглянув прегарну етнографічну виставу, приміщену в домівці „Рідної Школи“ біля „Сокола“.

Вистава ця займає 3 кімнати й коридор у партері будинку. Вона має чисто етнографічний характер, а зложилися на неї експонати призбирані, позичені і привезені філіями „Союзів Українок“ та їх кружками. У третій салі приміщено вироби прикладного мистецтва. Чисто етнографічна вистава займає дві салі, де експонати розділено територіяльно.

В першій салі містилися експонати Закарпаття й Буковини, південного й південно-східного Покуття, Гуцульщини і Придністрянщини на південь від Дністра. Цю салю характеризує незвичайна, питома кольористика гірських околиць, в якій перемагає червоний колір та маса тканин: дуже цікаві одностайно ткані пошевки з Городенщини, перемітки, пояси вефти, фартухи, фоти, обгортки, обруси й наліжники. Середину салі займає багато заставлений стіл експонатами, які привезли самі селянки з околиць Станиславова. Окрему стіну має Коломийщина, точніше — Березівщина (повний стрій молодої й молодого, дуже цікавий коровай, свічники, трійці-ліхтарі). Закарпаття заступлене кількома тканинами, які делеґатки привезли зі собою, так само й Буковина. Всі ці експонати зложили, як читаємо з надписів, 7 філій Союзів Українок та кілька його Кружків, що примістили в цій кімнаті 36 таблиць із вишивками, 10 природної величини моделів нар. ноші, цікаві килими зі Снятинщини та 3 старовинні рукави з тієї околиці, датовані з 1860, 1880 і 1890 р.

На коридорі в переході з тієї салі до другої приміщено кераміку з Сокальщини, Галича й Миколаєва.

Друга саля вистави обіймає експонати від Лемківщини (пов. Горлиці), через Бойківщину, Яворівщину, Побужанщину, Волинь (дві таблиці вишивок) до Надзбручанського Поділля. В ній зібрано головно давні й найбільш характеристичні одяги всіх реґіональних відмін, причому використано головно всю домашню промисловість до битих димок й битого сукна включно. Деякі експонати мають по 80 і більше літ, пр. перемітка з Сокаля, яких сьогодні в тій околиці не вживають. В салі є окрема стіна Бойківщини (Калуш, Ст.Самбір, Самбір, Сколе), що між і. експонатами виставила цікаві варстати до роблення рукавиць і коронок та рідкі унікати нар. ноші і куток Угнівщини зі староміщанською ношею, великодним барґухом (печиво) і йорданськими хрестиками з соломи. Є теж в цій салі 24 таблиць вишивок, дуже цікаві тканини з Сокальщини й моделі з ляльок. Експонати для тієї кімнати доставило 17 філій Союзу Українок.

Назагал на виставі, що дає незвичайно богатий перегляд праці невідомих народніх мистців-жінок і повну картину її богатої творчости, є більш як 2000 експонатів; проте дуже багато їх мусіли поховати, бо приміщення для вистави мале й в ньому найшлося місце тільки для найхарактеристичніших предметів. Частина з них стане основою окремого депозиту Союзу Українок при Музеї Наук. Т-ва у Львові.

Треба з признанням відмітити незвичайну дбайливість за гідний вигляд вистави Ділового Комітету УЖК, повну посвяти працю для її влаштування п-ні Ірини Ґурґулівної та тих жінок і селянок, що позичали і збирали експонати для неї. Зокрема слід теж відмітити допомогу Вп. пань Кульчицьких, що на виставу дали ряд акварель народніх типів і приватних експонатів та чемність реґіональних музеїв, пр. Подільського Музею з Тернополя, що виставив крім ріжних експонатів модель селянської хати з повною внутрішною обстановою з панщизняних часів, Музею „Стривігор“ у Перемишлі, „Яворівщина“ з Яворова (стара нар. ноша) й ін. добродіїв вистави.

В третій кімнаті вистави помістилися експонати прикладного мистецтва, завдяки заходам Українського Нар. Мистецтва зі Львова, пань Кульчицьких (килими) й Мистецької Секції при Союзі Українок у Станиславові, причому дуже цікава тут кутська кераміка.

Вистава є атракцією Жіночого Конгресу і завжди на ній повно людей. Зокрема цікавилися нею українські селянки, коли був їх „День Селянки“ й тоді просто годі було у її салях протовпитись. І справді побачити її варто.

ДАЛЬШІ НАРАДИ.

Третій день УЖК був присвячений рефератам. Про два з них ми вже згадували вчора: це були реферати п-і Марії Струтинської „Наталія Кобринська та жіночий рух у Галичині“ та п-і Зінаїди Мірної „Історія жіночого руху на Придніпрянській Україні“.

З черги у понеділок десь в год. 11.30 почала читати п-і **Лідія Садовська** з Праги свій реферат „Становище жінки й дитини на Радянській Україні“. Прелеґентка обговорила в ньому правні норми, що визначують становище жінки в Рад. Україні, виказуючи і з цього боку повну її безправність, як дружини „кулака“,

контрреволюціонера й ворога пролетаріяту та характеризуючи становище жінки з кожного шару зокрема; переглянула становище української жінки і її права з погляду радянської статистики, її участь у господарській праці й освіті та можливости праці, врешті виказала, що поза паперовими резолюціями, плянами й досягненнями становище жінки-українки в Совітах не то не покращало, навпаки куди гірше, як було досі.

Реферат п-і Садовської, виголошений голосно й виразно, зробив на салі помітне враження.

Після реферату була дискусія, в якій забирали голос п. Зятикова, Баранова і Ціпановська. Остання, навязуючи до реферту п. Садовської, заявила, що якщо ми не можемо помогти українській жінці в Совітах, мусимо бодай зорганізувати допомогу дітям утікачів та емігрантів з Рад. України, головно в Каліші та в сиротинці у Перемишлі.

Останнім перед обідом цього дня був реферат п-і **Марії Біляковоі** „Культурно-освітня праця жінки". Дуже річево оброблений і широкий поглядами реферат прелеґентки обговорив значіння позашкільної освіти, методи боротьби з неграмотністю, вартість бібліотек, викладів і відчитів, освітніх курсів, народніх університетів, народніх читалень, зматорських гуртків, хорів і преси та виказав ролю жінки у користовуванні з цих засобів озброєння людської думки. На закінчення посипалися оплески, коли прелеґентка візвала українське жіноцтво до позашкільної акції й освіти та в той спосіб вироблятися на справжню жінку-громадянку.

Під оплески салі почала з чер и свій реферат п-і **проф. Софія Русова** з Праги на тему „Значіння дошкільного виховання". Вийшовши з засновку, що дитина це скарб народу й не сміє пропасти, шановна прелеґентка, якій конгрес постійно робить овації, переглянула розвій поглядів на питання дошкільного виховання, від погляду, що це добродійна інституція до останніх на цьому полі осяґів, та устійнила, що це виховання мусить мати такі напрямні: стояти найближче до природи, мати масу місцевого матеріялу для праці з дітьми (забавки, література), бути патріотичним (пісні, казки, загадки), творити в дитині основи гуманности, втримувати найкращі вимоги гигієни, вчити дитину про Бога. Зокрема широко обговорила прелеґентка ролю дошкільного виховання в сучасний мент і його значіння для нашого майбутнього.

За реферат нагородила саля п. проф. Русову такими бурхливими оплесками, що шан. прелеґентка аж розплакалась зворушена.

Деяким доповненням цього реферату був черговий **п-і Софії Ракової** зі Львова на тему „Організація дошкільного виховання у Галичині". Прелеґентка зупинилася на поодиноких формах того виховання (захоронки, дитячі садки, світлиці, літні оселі) та подала технічні вказівки, як їх основувати й у практиці вести, покликуючись на довголітній досвід в тому напрямі т-ва „Українська Захоронка".

Після того реферату предсідничка нарад, пос. Мілена Рудницька дала голос представниці Америки п-і Гамуліцькій, яка виголосила такий привіт:

„Витаю вас, сестри, від Жіночої Громади в Нюйорку. Просили мене там поздоровити вас кожну зокрема, розцілувати й запевнити, що ми разом з вами. Будуйте, а ми вам поможемо!"

Бурхливі оплески були відповідю на той щирий привіт.

В год. 5.45 п-і Павликовська здала Конґресові звіт від Мандатової Комісії Конґресу.

КОНҐРЕС У ЦИФРАХ.

Як виходить з цього звіту Комісії, зголошено умандатованих делеґаток 959, з яких видано карти учасництва 588 делеґаткам, що заступають 188 жіночих організацій. Територіяльно репрезентують ці делеґатки такі землі: Галичина — 545 делеґаток, еміграція з Вел. України 14 делеґаток (Прага 4, Варшава 5, Букарешт 3, Львів 1, Ужгород 1), Волинь 12 делеґаток, Полісся 2, Підкарпаття 6, Буковина 3, Бесарабія 1, Відень 1, Америка 3 і Канада 1 делеґатка.

Делеґатки з Галичини мають на Конґресі 545 місць, з цього Почесний й Діловий Комітет та Гол. Виділ СУ 30 дел., делеґатки „Союзів Українок" 452 дел., інші орґанізації 51 дел., жіночі кооперативи 12 дел. Делеґації заступають: 68 філій Союзу Українок — 318 дел., 77 Кружків Союзу Українок 136 дел., 22 інші орґанізації 51 дел. і делеґатки жіночих кооператив 12 делеґаток.

ДАЛЬШІ НАРАДИ.

Після короткої перерви було ще цього III-го дня Українського Жіночого Конґресу три реферати: **сен. Олени Кисілевської** про „Відношення української жінки до шкільництва" п-і **М. Чайковської** „Участь жінки в українському письменстві" та п-і **Ірини Ґурґулівної** про „Участь жінки в мистецькій культурі народу".

П-і сен. О. Кисілевська виголосила, як завжди, свій реферат з патосом, кладучи головну вагу на зацікавлення матерей і взагалі жінок справою шкільництва та намічуючи головні лінії для можливої праці.

Реферат **п-і М. Чайковської з Варшави** на тему „Участь жінки в українському письменстві" переглянув історичний розвій українського письменства від найдавніших його часів, відмічуючи в ньому зразу дуже непомітну, пізніше щораз більшу участь жінки та перейшов опісля чергою постаті усіх наших письменниць, від першої української поетки Марти Писаревської (1841 р.), почерез участь жінки в народній літературній творчости до наших часів. Більше місця присвятила прелеґентка обговоренню таких чільних письменниць нашої літератури, як Марко Вовчок, Ганна Барвінок, Олена Пчілка, Наталя Кобринська, Леся Українка, Ольга Кобилянська, Уляна Кравченко, Людмила Старицька-Черняхівська й новіших та найновіших українських письменниць, відмічуючи крім цього визначну участь жінки в періодиках, перекладній і діточій літературі. Реферат був зроблений зі знанням предмету, річево і добре виголошений, викликав щирі оплески для прелеґентки.

Останній того дня реферат п-і **Ірини Ґурґулівної** мав темою участь жінки в мистецькій культурі народу. В ньому відмічено найдавнішу участь жінки в цій ділянці через збирання зразків народнього мистецтва; прелеґентка перейшла до поодиноких царин мистецтва, відзначаючи в них місце, яке добула жінка, — у рямцях аматорства, творчо-мистецької праці, педагогічної та наукової. Окреме місце присвячено в рефераті жінці як найважнішому творцеві народнього мистецтва, що має обєднальний елемент і дає жінці велике поле до праці.

На цьому наради Конґресу перервано до 8. год. вранці у вівторок.

У вечорі III. дня Конґресу відбулася святочна вистава Театру ім. Тобилевича „Мазепа" в інсценізації Анни Совачевої на основі повісти Б. Лепкого.

•

Назагал Конґрес проходить під проводом Ділового Комітету, що працює безупину і справді з посвятою, — здисципліновано, зразково й удачно. Повна на всіх рефератах саля, незвичайний лад, інформативне бюро, добрі впорядчиці роблять з нього гідну всенародню й на европейську міру імпрезу, що приносить честь його організаторкам. (а. к.)

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. ЧЕРВНЯ 1934.

о. Д-Р Г. КОСТЕЛЬНИК. 12)

Мойсей Вернигора -- український Валаам.

Отже зовсім сміло можемо заключати, що й точки від 7 до 10 (11) **передсказань Вернигори в оригіналі були зредаґовані анальоґічно — без подання назв народів.** Щонайбільше могли бути по імени названі москалі, як найближчі полякам і Вернигорі (тут іде про протірну близькість); а певно по імени були названі Червона Русь, Константинів (місто), Ганчариха, Перепят і Перепятиха, Київ, бо вони тут виступали з такою функцією, як у пророцтві Валаама „хатимські береги".

Значить, що не точки 1 до 6 були expost підроблені, але точки 7—10 (11) були **expost** фальшиво інтерпретовані тими поляками, що переписували собі передсказання Вернигори з первісного оригіналу Суходольського чи вже з дальших, менше чи більше попсованих (ніби „пояснених") відписів. Як котрий переписувач орієнтувався на будучність, так і **підставляв виразну назву** на місце оригінального „один нарід" — „інший нарід", „три народи".

Це кидає ясне світло на історичну вартість списку Собанських. Він рішучо не є оригіналом, а міг повстати тільки в часах 1815 до 1831, бо старанно уникає назви Франції.

Як могла виглядати оригінальна редакція точок 7 і 8, нього з опублікованих списків ми не всилі відгадати. Для наукових цілей виплатилось би видати всі ще невидані списки передсказань Вернигори та шукати за давнішими, більш зближеними до оригіналу.

Одначе всетаки з доволі великою певністю можемо устійнити деякі моменти, що мусіли поміщатися в оригіналі.

* * *

Те, що говориться про Червону Русь (Галичину), вірніше передане в редакції списку Собанських; не йшло тут про зїзди та союзи монархів, тільки про зїзди та союзи поляків (1848 рік). А в 1815—1830 роках поляки не могли передбачити тих „зїздів та союзів" і ще до того, що вони будуть безуспішні; отже це мусить походити від Вернигори.

Тяжко вирішити, чи в оригіналі була мова про війну Росії з Туреччиною, про що говориться в списку „Патріота". Для польських аспірацій це не було корисне, щоб Росія побила Туреччину, тому годі припускати, щоб це місце поляки підробили. Якщоб воно було автентичне, то воно сповнилось би в рр. 1877—1878, коли Росія добула Шіпку, Плевну і Адріянопіль. Зрештою слова „наче розшалілий кінь" є в стилю ясновидючих. Але в оригіналі це могло бути зредаґоване без назв і могло означати також похід німців проти Росії в часі світової війни.

В дальшому тексті Вернигора передбачив світову війну і її наслідки. Можемо бути дуже цікаві, як він, з перспективи майбутньости польського народу, дав собі раду з її незвичайно поплутаними перипетіями. Німці побили Росію і створили Польщу на території, що її забрали від Росії. До того могли би добре відноситися слова „один великий володар (монарх) з хоробрим народом побідить росіян і тоді польський нарід почне сильніше повставати" (в редакції „Патріота"). Але німці воювали і проти царської Росії і проти большевиків, пішли саме тим шляхом, що його визначив Вернигора, до Києва і за Київ аж до Кавказу. Німеччина програла світову війну; а поляки, воюючи проти большевиків та українців і собі пішли тим самим шляхом аж до Києва. Не диво, що в обох редакціях передсказань Вернигори на цьому місці плутанина: говориться про похід поляків і то в 7-ій точці, а в 8-ій про похід поляків, турків, анґлійців і італійців.

В оригіналі мабуть була мова про **„два (чи три) народи"**, що „підуть через Київ, заваляючи Дніпро московським трупом"... (Це були **німці, австрійці і мадяри**); і знову про похід поляків; під „другим московським табором" мабуть треба розуміти большевиків. І також була мова, що до Польщі пристануть **„два чи три) народи"** (Франція, Анґлія, Італія), і за їх поміччю Польща стане самостійною; „у своїх давних границях" певне має таке значіння, що Польща відбере свої землі від усіх трьох заборців, хоч і не в цілости (від Росії).

Це місце рішуче мусіло находитися в оригіналі, бо інакше поляки не були би зберігали, ані поширювали передсказань Вернигори. Коли собі пригадаємо, що це передсказання через цілих 100 років (від упадку Наполеона до кінця світової війни) виглядало як наглядний абсурд, то признаємо, що Вернигора мав вийнятковий, дуже рідкий дар ясновидючости.

(Докінчення буде.)

Після десятиліття праці.

Центросоюз і його організація кооперативного закупу та збуту.

III.

Одною з найбільших наших господарських болячок є те, що продукти українського села йдуть до консумента у значній більшости за посередництвом чужинців, що рівночасно збогачуються коштом нашого села. Кооперація під натиском низів старається усе з кращими успіхами усунути цю болячку і видерти збутову функцію з чужих рук. Майже всі Окружні Союзи збувають уже такі чи інші сіль.-госп. продукти на ближчих ринках, а деякі також на дальших не виключаючи заграничних. Робить це також Центросоюз і ту свою збутову діяльність представляє він у звідомленні у трьох окремих уступах: **збут рослинних продуктів, експорт і збут яєць і збут живини.** „Через Ц. С. перепродала наша кооперація у 1933 р. в млинах і на львівській біржі 26 вагонів збіжа, 4 вагони фасолі, 1 і пів ваг. конюшини і 22 вагони бульби. Ц. С. посередничив також у доставі бульби підгірським кооперативам і започаткував збут городовини та овочів, покищо в пробних кількостях" — читаємо дослівно у цьому звідомленні. Експорт рослинних продуктів за границю ще не наладнаний, бо вони здебільша не відповідають ще вимогам закорд. ринку. Відчувається потреба збіжевих магазинів, вивінованих відповідним техн. приладдям. Аби не заморожувати в цьому оборотових фондів видвигнув тепер Ц. С. у порозумінні з Рев. Союзом справу громадження окремих уділових фондів збіжевих при Пов. Союзах. Майбутні магазини і згадані вже нами в попередній статті машинові стації, як теж тісна співпраця Ц. С. з Сіль. Господарем, згл. зі створеним при ньому Інспекторатом Агрономічної Праці і частинне його аліментування грошима, — те все дає запоруку, що кооперативний збут рослинних продуктів вийде незабаром зі скромних сьогоднішних рямців.

Експорт яєць стрінув у звітовому році чимало труднощів. Не сприяв йому ані розмірно невеличкий експортовий кредит (22.000 зол.), ані міжнародні торгов. утруднення і конюнктура на світових ринках, не згадуючи про інші обставини, як транспортові випадки, морози, тощо. Звуження експортових можливостей змушувало шукати збуту яєць на краєвому ринку. Але і його потреби були розмірно невеликі. Проте як в експорті так і в поширенні внутрішнього ринку виказує наша кооперація у мин. році поважні досягнення. Вона вислала за кордон 19.393 скринь вартости майже 1.850 тисяч зол., а в краю (частинно для посер. експорту) продала 20.747 скринь вартости поверх 1 і пів міліона зол. Окремо Збараж продав близько 3 тис. скринь яєць (вартість неподана).

Участь нашої кооперації в експорті яєць цілої Польщі зросла на 1.36 проц. у порівнанні з минулим роком, а про її поважні вже розміри свідчить те, що прим. у збуті Польщі до Італії ця участь проявляється вже 21.75 відсотками, тобто недалеко вже одної четвертини. Взагалі наші експортові магазини яєць — як зазначує Ц. С. у свому звідомленні, спираючись на цифрові дані, — працюють майже вдвоє так інтенсивно, як приватні магазини.

Виконуючи ухвали VII. Кооп. Конгресу Центросоюз розбудував у звітовому році самостійний **збут живини,** примушуючи доволі швидко приватних посередників скапітулювати з боротьби і стаючи вкінці регулятором цін у користь селян на місцевих торговицях. Правда здобуття цієї позиції коштувало чимало заходів, бо труднощі були не тільки торговельного чи конкуренційного характеру, але теж політично- адміністраційного, що подекуди по сьогоднішний день не дає можливости займатись збутом живини. Загальна квота, що її осягнено з продажі живини в мин. році, переступила 1 міл. зол., а на те зложилось 14.257 штук бекових і товщених свиней, 660 штук свиней, висланих до Відня і 38.000 дробу.

З торговельних труднощів слід згадати імпортові рестрикції, особливо ввозові обмеження Англії, що дуже сильно вплинуло не тільки на кількість вивозу, але також на ціну товару. Труднощів чимало випливало теж з торг.-організаційної внутрішної структури цієї бранжі в Польщі, яка дозволяє впливати на цю ділянку інстанціям далеким від господарського обєктивізму. Щодо експорту живини, то його віддано тепер під контролю Беконового Союзу у Варшаві, до якого був змушений приступити теж і Центросоюз і в якого раді засідає делегат нашої кооперації пос. О. Луцький. З Повітових Союзів, що займаються збутом живини на перших місцях стояли ПСК Теребовля і Рогатин.

IV.

ВИРОБНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Ц. С. — як ми вже зазначували — зволилась до фабрикації мила і батерій та до навивальні ниток. Як зазначено у звідомленні — управа Ц. С. має вже пляни і готові обчислення для поширення виробничої ділянки і ті пляни будуть реалізовані впродовж 1934 року.

Центросоюз фабрикує вже мило від 10-ти літ і дійшов до того, що тепер є вже вповні конкуренційний з найліпшими чужими фабрикатами. Кріза не вплинула на продукцію мила і його обороти, хоч в інших ділянках полишила замітні сліди. Продукція мила за останні роки представляється ось-як: 1930 р. — 345 тис. кг., 1931 р. — 397.314 кг., 1932 р. — 406.565 кг., 1933 р. — 459.305 кг. Як бачимо з того — продукція, а також збут (бо продуковано згідно з запотребуванням) постійно зростали. Найбільше мила ЦС збули з Пов. Союзів Тернопіль і Рогатин. На першому місці стоїть щоправда Нар. Торговля, але з уваги на велику кількість складів по містах, які вона має, годі її нарівні ставити з Пов. Союзами. Фабрика мила затруднює 2 урядовців і 12 робітників і виказує найбільшу рентовність з усього, що веде Ц. С., бо аж 10.56 проц.

Щодо **продукції батерій** звідомлення є дуже скупе: воно подає тільки, що в 1933 р. вироблено 75.281 штук на суму 32.485.47 зол. і що у фабриці працювало 7 осіб. Продукцію цього артикулу започатковано щоправда дуже недавно, бо під кінець 1932 року і між консументами годі було відразу здобути собі популярність таку, як має прим. Даймон. Сам Центросоюз перепродав у 1933 році 120.522 штук батерій Даймона, а тільки 75.281 власних. Проте ця цифра як на початок і на наші відносини дуже поважна. Тому з великим жалем доводиться приняти до відома те, що Центросоюз (як зачуваємо) спинив продукцію батерій з уваги на страти, які вона спричинила. В дійсности матеріяльна страта була розмірно незначна (в 1933 р. — як бачимо з білянсу страт і зисків — усього 2.080 зол.!), а те, що наші маси дістають рідний продукт і до нього привикають є **кольосальною моральною цінністю,** не згадуючи ще й про те, що фабрика батерій давала хліб сімом особам!

„НАВИВАЛЬНЯ НИТОК"

навинула впродовж 1933 р. 29.363 туз. шпуль вартости 32.179.86. З того продано 26.747 туз. шпуль, на 1.626 туз. шпуль менше ніж у році 1932. Коли кількостеве зменшення є на 5.7 проц., то вартість обороту зменшилась чомусь аж на 29.77 проц. Вказує це на небувалу редукцію ціни. Через те і дохід з навивальні був мінімальний, бо всього 893 золотих.

V.

Як скрізь так і тут мусимо запитати про кінцевий матеріяльний вислід діяльности Ц. С. Щоправда — ми це завдання собі дуже упростимо, бо пошукаємо його шабльоново тільки в рахунковій надвишці, хоч правдивий матеріяльний ефект (не згадуючи про моральний) куди більший, але і трудніший до схоплення. Надвишка біля 7000 зол. майже в цілости справжня, не змушує до вдячности Рузвельтові за його валютові експерименти. Зрештою від аналізи білянсу здержуємось, бо вона читачам „Діла" булаб менше цікава своїм циферним лябіринтом і вимагала би ще чимало місця. Хіба тільки кілька завважень.

Білянсова структура вказує на правильне **зберігання засад здорової господарки.** Відношення плинних і неплинних активів до коротко- і довгоречинцевих зобовязань назагал корисне. Приймаємо очевидно, що весь товаровий реманенент складається справді з попитних артикулів (у звідомленні стрічаємо жахливе слово „хідкі" у значінні попитних). Зарахований він до плинних активів.

Зате **поважно застановляє** в таблиці рентовности споживчий відділ. Тоді, коли при безпосередних торгах в сумі 1,077.190 зол. приніс він 52.245 зол. доходу (беремо усі три позиції разом: посер., провіз. і активні антиципації), тобто 4.85 проц., то у співпраці з Нар. Торговлею при обороті 1.414.071 приніс він 9.123 зол. тобто 0.64 проц.! Інакше: **Центросоюз докладає** до торгів, що їх веде за посередництвом Нар. Торговлі, хоч не сумніваємось, що за свої зобовязання він відповідно ручить, так що момент ризика не може бути спричинником такої нерентовности. Виходить з того, що Центросоюз краще вийшов би, колиб він вів цілий споживчий відділ на власний рахунок.

В. Несторович.

Перський шах у Туреччині.

Великі маневри біля Смирни.

АНКАРА, 26. 6. ПАТ. Перший шах і президент Туреччини Кемаль Паша переглянули військові частини, а опісля обняли провід маневрами. Підчас маневрів звертали головну увагу на наступи повітряної фльоти, оборонну справність протилетунських гармат і методу звязку. Перський шах висловив своє признання. Вечором управа міста Ішмід уладила бенкет для обох достойників, а населення міста уладило велику овацію. Перський шах склав вінець на могилі матери Кемаля Паші.

Шах і Кемаль Паша прибули до Дарданелів, а звідтіля поїхали до Стамбулу.

Перед Краєвим Сокільським Здвигом.

Комунікат Здвигового Комітету Сокола-Батька у Львові.

Намічену Здвиговим Комітетом програму III. Краєвого Здвигу приняла адміністраційна влада на останній конференції в суботу 23. червня в цілости без застережень.

У доповненні дотеперішніх точок цієї програми вважаємо вказаним подати до відома П. Т. Учасникам Свята і Членам-Соколам отсе: Усі львівські гнізда, а саме: Сокіл-Батько, Сокіл III. на Городецькім, Сокіл IV. на Личакові, Сокіл V. на Замарстинові, Сокіл на Клепарсві й Сокіл на Голоську збираються в суботу в год. 8.45 просто в Успенській церкві при вул. Руській. По заупокійнім богослуженні переходять на подвіря реальности Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер", де відбудеться посвячення пропамятної таблиці Помершим і Поляглим Членам-Соколам.

Того самого дня всі згадані гнізда й евент. замісцеві, які вже до Львова прибули, збираються вдруге в год. 3.45 попол. просто на Личаківськім цвинтарі біля могили бл. п. інж. Василя Нагірного, I-го голови Сокола-Батька.

При головнім вході на цвинтарі будуть уставлені впорядчики Комітету, які вкажуть місце могили. Кожне гніздо має принести з собою вінок з живих квітів, з лентою в народніх красках і написом: „I-ому Голові Сокола-Батька...... Сокіл....." Уставку гнізд підчас обох богослужень переводить начальник Здвигу.

На обі богослужебні відправи і в церкві Успення Пресв. Діви Марії і на Личаківськім цвинтарі запрошуємо всіх прихильників сокільської організації і представників суспільних та економічних установ, головнож тих установ, які основував та в яких працював Покійний I. Голова Сокола-Батька.

При тій нагоді просимо на цвинтарі спеціяльно вважати на сусідні могили, уникати натовпу та ставати лише на стежках або на головній цвинтарній дорозі, бо за всякі ушкодження могил відповідає матеріяльно Сокіл-Батько.

В неділю 1. липня по скінченні ґенеральної проби ок. год. 12.15 піде з площі Сокола-Батька похід учасників Свята вулицями: Стрийською попри Кадецьку школу, опісля на вул. Кадецьку, Пелчинську і Стрийською з поворотом на площу С.-Б. До походу будуть допущені лише члени сокільських гнізд. Тому нехай ніхто не стає до уставки і не вибирається до Львова без член. виказки свого гнізда. Підчас уставки Комітет буде контролювати виказки й особи, які ними не викажуться, будуть, на жаль, з походу вилучені. Ще раз пригадуємо, що з причини незатвердження одностою і прапору Соколи стають до походу у своїх звичайних, святочних одягах із змаговою, чи пак ювилейною відзнакою, виданою Соколом-Батьком, яка має бути припнята на лівій груди одягу. П. Т. Громадянство просимо підчас походу заняти хідники вичислених вулиць та самочинно перебрати на себе задержання порядку й повної поваги, щоби цей перший від 1914 р. публичний сокільський виступ на вулицях міста Львова був гідний сокільської організації.

Усі сокільські гнізда, як також усіх П. Т. Громадян, зацікавлених Сокільським Святом, просимо пильно вичитувати в наших часописах комунікати Здвигового Комітету, бо кожне чергове число наших щоденників буде подавати нові вістки в справах, яких покищо не можна було точно й докладно вирішити.

Промова голови Союзу Українок пос. Мілени Рудницької

при відкритті Українського Жіночого Конгресу в Станиславові дня 23. червня 1934 року.

(Друга частина промови.)

Завдання й обовязки українського зорганізованого жіноцтва.

Ось так виглядає українська дійсність. На тлі світового хаосу, в обличчі грядучих катаклізмів, які запечатають нашу долю на довгі десятки літ — народ розсварений, розбитий.

А серед цього українського хаосу — українська жінка. Молода, нова громадянка, що 50 літ тому вперше упімнулася за свої людські права, а від кільканадцяти літ робить перші кроки в громадянському житті. Вона ще несвідома приспаних у ній сил своїх творчих можливостей. Але вона відчуває глибоко трагедію Нації і розуміє, що відповідальність за цю трагедію паде не тільки на чоловіків, які її *безпосередньо* завинили, але й на жіноцтво, що у своїй слабости і пасивности не мало спромоги їй протиставитися.

І в цьому почутті відповідальности за долю Нації вона, українська громадянка, вона — мати нових українських поколінь, шукає свого шляху.

Що робити? Кудою йти? Яке наше „вірую"? Де наш стяг, коло якого гуртувалосяб ціле жіноцтво? Які завдання і обовязки накладають на нас ці важкі часи, які напрямні випливають із них для українського жіночого руху?

Ось запити, які ждуть нашої відповіді. Але заки спробуємо відповісти на них, треба може наперед відкинути закиди, які проти нас підносяться, розвіяти сумніви, які нас окружують.

Перший з тих сумнівів звучить так: Чи можна говорити про якісь *окремі* завдання українського жіноцтва, для яких потрібні *окремі* жіночі товариства, *окремі* жіночі журнали, жіночі зїзди і конгреси? Чи є якісь справи, якісь ідеї, які обєднують українське жіноцтво, обєднують нас саме як *жінок* і як *членів української Нації?* Словом: чи істнує *ще* український жіночий рух? Чи має він *ще* рацію істнування?

А другий сумнів можна би сформулувати так: Чи можна говорити про якісь *спільні* завдання для *цілого* українського жіноцтва — з уваги на те, що ми перестали вже бути аморфною масою без переконань, без власного суспільного вірую, що ми зріжничкувалися по політичним партіям та що світоглядові ріжниці між одною з нас і другою — не є менші ніж між чоловіками? Або іншими словами: Якщо істнує український жіночий рух, то чи можна говорити про *один* український жіночий рух, чи може є їх кілька, — а в кожного з них інше розуміння завдань і ролі жінки.

Жіночий рух... Які непопулярні стали в нас ці слова в останніх часах... Не менше, як були тому 50 літ, коли їх кинула в галицьке громадянство Нат. Кобринська. Скільки трагічних, чи може радше трагі-комічних непорозумінь і зайвих конфліктів викликує в нас фальшиве розуміння змісту цих слів. Які безглузді тези і твердження про жіночий рух, виголошувані авторитетно самопевним тоном знавців, довелося нам чути в останніх місяцях з приводу У. Ж. Конгресу. Моторошно робилося на душі від їх неймовірної ігноранції, поверховности і тривіяльности. Скільки неумотивованих закидів, схоплених з повітря, інсинуацій, скільки неоправданих підозрінь, виссаних із пальця інвектив, впало під адресою українського жіночого руху. Здавалося хвилинами, що стоїмо там, де стояла Кобринська перед пятьдесяти роками та що слід начати наново повторяти те все, що писалося і говорилося у нас на протязі минулого півстоліття.

Хіба найкращою відповіддю на всі голоси, які відмовляють українському жіночому рухові права і змислу істнування — є наш Конгрес. Він доказує більше переконуючо, ніж найсильніші арґументи і найбільше льогічні міркування, що є щось спільне, що нас тут привело і що те спільне сильніше від того, що нас розєднує.

Одначе може найдуться люди, для яких навіть наш Конгрес не є вистарчаючим доказом животности ідей, які нас обєднують. Посеред нашого громадянства і то між визначними, передовими діячами стрінете таких, які сам факт Конгресу готові вважати наскрізь позитивним явищем, але які ставляться ворожо до жіночих організацій... Посчитайте їх, звідки взявся би наш Конгрес, який є зїздом представниць українського зорганізованого жіноцтва, коли би не було жіночих організацій... Є інші, які погоджуються, що жіночі організації потрібні і корисні, але рівночасно вони кидають каміннням на жіночий рух. А через кожна жіноча організація, будьяка її ціль і круг діяльности, є виявом тої суспільної течії, що на цілому світі називається жіночим рухом. Є і такі в нашому громадянстві, що вважають жіночий рух ідентичним з фемінізмом доказуючи тим, що не розуміють ні одного поняття ні другого.

Найбільше поширений у нашому громадянстві погляд, що жіночий рух це тільки боротьба за рівноправність жінки. Прихильники цього погляду твердять, що ця рівноправність стала вже фактом і тому — на їх думку — роля жіночого руху буцім то вже скінчена.

Їм відповідаємо: Ніколи рівноправність не була ціллю жіночого руху. Вона була тільки передумовою, яка дозволяла жінці приступити до розвязки її властивих завдань. Рівноправність була тільки засобом, який нам уможливлював вступ у громадське життя в ролі співрішаючого і співвідповідального чинника, який дозволяв нам зачати переговорювати і формувати світ, створений і сформований мужчиною, згідно з нашими бажаннями.

Чи можливо, щоби один або два десятки літ розвязали у вдоволяючий спосіб цю незвичайно складну прблему, яка звучить: ввести жінку в русло суспільного життя, перевиховати її до нових завдань, до нових поширених відповідальностей, звязати жінку, — не одну — звязати мільйони жінок, звязати їх органічно і нерозривно з потребами, формами, функціями — громади, суспільности, народу, держави. Бож про це йде жіночому рухові: щоби не марнувалися непродуктивно цінности жіночого духа, ці безмежні приспані в жінках духові сили; йде про те, щоби їх з вікового сну прокинути і якнайкраще в якнайдоцільніший спосіб звязати у гармонійну цілість з мужеською частиною громадянства; запрягти їх разом у службу загалу, у творчий процес нового кращого життя.

Чим є один чи два десятки років цеї т. зв. жіночої рівноправности, коли дивитися на них з історичної перспективи трьох тисяч літ, продовж яких всі цінности обєктивної культури творив майже виключно мужчина? Яке відношення між часом тривання жіночого еманципаційного руху а довжиною періоду мужеського примату в історії людства? Релігійні і фільософічні системи, держава і законодавство, цілий храм знання і мистецтва — те все діло мужчини. Жінка увійшла в цей мужеський світ дуже, дуже недавно. Вона робить у ньому щойно перші несміливі спроби, перші кроки, як мала дитина, яка вчиться ходити. А в нас є люди короткозорі, малі людці, що на історичні процеси, які міряться і тривають сотками літ, дивляться з жабячої перспективи. Вони бажали би покласти жіночий рух у домовину, бо на їх думку жіночий рух це анахронізм, а жіночі організації — це абсурд.

Тимчасом на широкому світі щораз голосніше лунають голоси фільософів і соціольогів, які — всупереч антифеміністичним тенденціям державних мужів і політиків — бачать джерело сучасної кризи у захитанні природної рівноваги між мужеським і жіночим принципом, як двома рівнорядними формами людства. Щораз частіше відзиваються голоси осторога, що світ звироднів внаслідок повного знехтування жіночого та гіпертрофії мужеського первня та що одинокий ратунок для нього від повного банкроцтва, — для цього змеханізованого, стехнізованого, зматеріялізованого і зраціоналізованого світа — лежить у приплива *жіночих* сил, *нових незужитих* сил, які ближчі до життя, його вічного коріння істотних потреб. Односторонний мужеський суспільний порядок мусить найти своє природне доповнення у співпраці жінок на всіх ділянках життя. Одначе це завдання є не на міру життя одної ґенерації. Довгі покоління жінок мусять трудитися біля його здійснення і через довгі покоління треба плекати ідею жіночого руху, доки вона не вкоріниться глибоко у свідомости загалу. А до цього потрібні жіночі орґанізації як терен кристалізації жіночих поглядів, як терен скупчування і активізації жіночих сил.

Коли би навіть прийняти, що жіночий рух є нічим більше як тільки боротьбою за рівноправність жінки з мужчиною, а його остаточною метою — осягнення тієї рівноправности — то чи навіть зі становища так поверховного, так непомірно звуженого розуміння жін. руху — справді можна вважати його чимсь минулим? Чи покінчилася вповні ця боротьба за належне жінці становище у родині, громадянстві, за освіту і звання, за всі зовнішні можливости розвитку на її життєвий круг діяльности? Чи справді так світло, так блискучо стоїть справа з жіночою рівноправністю?

Здається, що від 20 літ не було менше відповідного менту видвигати гасло ліквідації жіночих товариств та твердити, що жінки вже зрівнані в правах з чоловіками, як саме тепер, коли в цілому світі помітна нова поворотна хвиля антифемінізму, яка намагається зіпхнути жінку назад зі здобутих нею позицій. Ось ми є свідками, як вводиться на ново нумерус кляузус для жінок на університетах, обмежуючи число студіюючої молоді до 10 прц. Ось бачимо, що в деяких державах жінки тратять політичні права, а в інших державах при всіх зусиллях не можуть їх добути. На цілому світі господарська скрута бє в першій мірі по жінках, бо вони стають жертвою законів, які буцімто мають зменшити безробіття. Відживає наново конкуренційна господарська боротьба чоловіків з жінками, ведена у формах, яких не знали навіть передвоєнні часи, часи „нерівноправности". В усіх державах світу, також там, де конституція й інші основні державні закони запевняють жінці рівноправність, — обовязує досі старе законодавство, побудоване на ідеї примату мужчини, чого найяскравішим висловом є тип патріярхальної родини, де жінка-мати підпорядкована є чоловікові.

Але покиньмо теоретичні міркування, залишім світові його журби і поглянемо, як є в нас з тією рівноправністю. Який питомий тягар жіноцтва в нашому національно-громадському житті? А коли трудно нам відповісти на такий загально-сформулований запит, то можна його розбити на кілька спеціяльних. Який відсоток жінок є членами наших національних товариств? Який відсоток жінок займає передові становища в громадянстві, скільки з них є головами, чи хочби членами управ краєвих установ, скільки директорами інституцій? Який відсоток творять жінки на загальних зборах центральних орґанізацій, де право участи мають тільки делєґатки повітових чи низових клітин? А як є на нашому селі? Чи бувають у нас жінки головами читалень і кооператив? Чи є в нас жінки війтами або бодай членами громадських рад?

Ці запити є закидами не тільки в сторону громадянства, але також, і то в першій мірі, вони обвинувачують нас, як жінок. Вони вясовують нам, яке безмежне поле праці лежить перед нами та чи мають слушність ці люди, які думають, що формальна рівноправність жінки накинена українському громадянству не своїм законодавством, могла на протязі кільканадцяти літ врізатися глибоко у світогляд суспільства та звязати з ним українську жінку тисячними звязками.

Але може хто скаже, що приклади, які ми тут подали не є суттєві. Візьмім два інші і то з ділянок, які навіть у найбільше консервативному значінні є незаперечною доменою жінки: а саме домашнє господарство і виховання дівчат.

Маємо в Галичині кільканадцять українських приватних, себто коштами українського громадянства утримуваних середніх дівочих шкіл: ґімназій і учительських семинарій. Управа всіх тих заведень спочиває в руках мужчин. В інших краях жіноцтво тому 50 літ почало боротьбу за свої права від питання управи дівочих шкіл, виходячи з цього слушного становища, що жінці належить рішаючий вплив на формування психіки дівчат та що відповідне виховання молодого жіночого покоління є першою умовиною для успіхів жіночого руху. В нашому громадянстві ця справа навіть не прийшла на порядок...

Другий приклад. В Рільничій Палаті, яку влада утворила недавно у Львові, є окрема секція жіночого домашнього господарства. Ця секція складається тільки з жінок, але є в ній і один мужчина. Цей мужчина репрезентує українських жінок господинь, бо наші господарські установи нам, українським господиням, на сором, а собі на сміх — виделеґували до Рільничої Палати самих чоловіків і ні одної жінки.

Може хто подумає, що всі ті приклади беремо з життя цього покоління жінок, яке ще не кінчало високих шкіл і тому не розпоряджає відповідно кваліфікованими силами та, що коли молодше жіноче покоління увійде в громадське життя, відносини покращають. Тут із жалем треба ствердити, що жінки, які в останніх роках покінчили студії, є переважно елементом менше

громадськи активним, ніж старші громадянки, а також, що участь і вплив наймолодшого жіночого покоління на терені студентських організацій та ідеольогічних гуртів молоді в порівнанні з ролею, яку грали в житті молоді перед війною перші студентки, це радше крок взад, ніж вперед.

Так виглядає т. зв. жіноча рівноправність у Галичині. Мабуть не інакше і не краще стоїть ввесь справа на інших українських західних землях, на Волині, на Буковині, на Підкарпатті. Чи з уваги на такий стан правильний є погляд тих, які жіночий рух вважають анахронізмом?

Чуємо дальше закид, що жіночий рух разом з жіночими організаціями це — буцім то відмежування жінок в окрему жіночу суспільність, — шкідливе для самого жіноцтва та для цілого громадянства. На це відповідаємо: Ніколи український жіночий рух не проповідував ізоляції жіноцтва від загалу громадянства, а навпаки від самих своїх початків свідомо і доцільно змагав до того, щоби українське жіноцтво стало живою і якнайбільше активною частиною Нації. Ясно і недвозначно застерігалася проти інсинуацій поділу на жіночу і чоловіку частину Н. Кобринська, яка ще в 1887 р. писала: „Ми не думаємо відчужуватися від мужчин на полі загальних стремлінь та ізолювати жіноче питання від інших суспільних завдань". За Кобринською вясовували ми це становище десятки і сотки разів, воно зафіксоване в статутах жін. товариств, у резолюціях щорічних загальних зборів Союзу Українок, з'їздів, анкет, у тезах рефератів, у десятках статтей. Звідкиж лунали і лунають гасла: „жінки ставайте до боротьби з безграмотністю", „жінки основуйте діточі садки", „жінка в кооперацію", „жінки вступайте в політичні партії", „жінки йдіть лавою до виборів" — як не з С. У.? Хто підготовляв і підготовляє українське жіноцтво до громадянських завдань, хто мобілізує його сили, активізує його енергію, як не жіноча організація. Всі загально-національні акції і потреби находили все найживіший відгук у жі-

ночих організаціях і їхніх членах. Жінки зорганізовані в жіночих товариствах є рівночасно найдіяльнішими в *усякій* громадській роботі. Бо ніколи не стояли ми на становищі, що жіноча організація — це одинокий терен громадянської діяльности жінки та що співпраця в жіночому товаристві звільнює нас від інших громадянських обовязків. Навпаки — у програмах українського жіночого руху звучало все: Окрема надпартійна жіноча організація і *одночасно* участь у загальних громадських установах та політичних партіях. Окрема жіноча організація для перевиховання широких жіночих мас, для зясування жінці її ролі у змаганнях Нації. Праця в спільних організаціях і політичних партіях разом з мужчинами — бож це є шлях, на якому українська жінка може безпосередньо впливати на українську дійсність. Як пояснять противники окремих жіночих організацій факт, що наші загальнонаціональні установи через десятки літ не вміли втягнути жіноцтва в суспільне життя? Бо якже могла українська жінка, як може українська селянка ще й сьогодні, перескочити в громадянське життя без посередництва жіночої організації?

Таксамо нестійний закид егоїзму, звернений в сторону українського жіночого руху. Ніколи український жіночий рух не був рухом егоїстичним для якихось вузько зрозумілих жіночих інтересів. На першому місці ставили ми все обовязки, а не права, а коли домагалися „прав" для себе, то робили це в глибокому переконанні, що без тих прав не можемо стати активними, корисними для Народу громадянками. Ці „права" розуміли ми все як право на народній труд, на службу для Нації і віримо глибоко, що ця наша служба потрібна, що без неї Народ не може обійтися. Служба для Нації — була і є одною з провідних ідей українського жіночого руху, з якої він черпає свій етос і своє остаточне оправдання.

Як дивно звучить закид егоїзму в устах мужчин, які всі питання вирішують фактично зі становища *власних* інтересів, в яких розуміній обективною нормою світа: добра, справедливости, моралі, є тільки вони, чоловіки. І які, коли говорять „суспільність", „народ" то думають превважно тільки про себе, забуваючи про другу половину людського роду.

Вповні неоправданим є також закид „інтернаціоналізму", звернений у нашу сторону, бо не було і нема другого жіночого руху, який до тої міри черпав свої сили з української національної ідеї, як український. І коли з одної сторони імпутують нам аннаціональні тенденції, — кажуть, що український фемінізм є фемінізмом, але не є українським, тоді рівночасно інші рахують нам за гріх, що українські жіночі організації займаються тільки національними справами, а занедбують жіночі.

Ні одні, ні другі не мають рації. В українських жіночих товариствах була і є рівновага між обома ідеями, які лягли в основу їхньої діяльности: між ідеєю національною та ідеєю жіночого руху.

Не сліпим, невільничим наслідуванням мужчин є жіночий рух, як думає дехто з наших людей, не є він змаганням до „змужніння" жінки, як читали ми це недавно. Навпаки — вихідною точкою жіночого руху було переконання про відмінність жіночої духової структури та бажання збогатити людську культуру цінностями жіночого духа. Саме тому жіночий рух каже жінці йти *власними* шляхами, а не бути довше сателітом і трабантом мужчини. Не хочемо наслідувати мужчин у їх ґеніяльности і геройстві, але не хочемо також повторяти за ними їх нісенітниць і злочинів. Хочемо бути собою. Може не зумієсмо краще правити світом, як це робили мужчини, але думаємо, що стан, до якого довели світ мужчини, не є причиною до гордости. Знаємо, що жіноча співпраця буде тільки тоді мати правдиву, трівку вартість для громадянства, коли вона буде висловом нашої особовости.

Застерігаємося також рішуче проти інсинуацій, немов то український жіночий рух проповідує „фільософічну емансипацію" і змагає до сексуальної свободи жінки. Коли жіночий рух поставив як один зі своїх постулятів домагання рівної сексуальної моралі, то він ніколи не розумів її так, щоби стягнути жінку там, де находиться мужчина, — але щоби піднести мужчину на ту висоту, на якій стоїть жінка. Рівну мораль ми розуміли і розуміємо як рівну відповідальність жінки і мужчини за скількість і якість нового покоління, за здоровля, силу і виховання потомства.

І тому мусимо застерегтися проти обтяжування жін. руху відповідальністю за упадок моралі. Не жінка сотворила суспільний лад, в якому є місце на торговлю жінками і молоддю, на санкціоновану державою проституцією. Хто виступив до боротьби з тими язвами мужеської суспільности, як не жіночий рух? І не жінки є відповідальні за всі прояви біольогічної деґенерації людства. І не жінки є відповідальні за соціяльні і господарські умовини, які доводять до упадку родинного життя. Жіночий рух був і є одним з найбільше дисциплінованих і найбільших етичних рухів людства і так само український жіночий рух все був і хоче дальше бути носієм найвищих етичних цінностей. Ми знаємо, що „як ріка не може піднестися вище свого джерела, так нарід не може піднестися вище рівня свого жіноцтва", і що в руках українського жіноцтва лежать найвищі етичні цінности Нації.

Чи може бити більше злобний закид в сторону жіночого руху, який все ставили з найбільшою повагою до материнських обовязків жінки та перший видвигнув перед державою домагання опіки над материнством і дітворою, як закид занепаду родинного життя.

На родину глядимо як на суспільну і біольогічну клітину народнього організму — як на місце, де кується душа і майбутність нації. І саме тому, що так високо ставимо родину і ролю жінки в родині, бажаємо уздоровлення родинного життя, піднесення пошани до жінки-матері та забезпечення матері рівних прав з батьківськими. Одначе з другого боку не можемо погодитися з тими, які бажали би замкнути жінку назад дома та які вважають родину одиноким полем діяльности жінки. Ніколи на протязі історії фізіольогічні і педагогічні функції материнства не вичерпували всіх фізичних і духових сил жінки. Поза заняттями, звязаними з материнством, жінка від найдавніших часів працювала на полі господарської продукції, вона була — в давних формах господарського життя і при тій ролі яку відгривало домашне господарство аж до винаходу машини — могутнім, господарсько-продуктивним чинником, яким ще сьогодні є наша селянка. Коли родинний дім звузився, коли техніка відібрала йому його господарські функції, а суспільність перейняла на себе виховання й навчання, опіку над хорими і бідними та цілий ряд інших справ, — то безглуздішими стали намагання зіпхнути жінку назад до „домашнього огнища" та обмежити її ролю тільки до домашніх і родинних обовязків. Яка дивна мішанина романтики, маломіщанства і хорої сексуальної уяви лягла в основу тих поглядів на жінку й жіночий рух, які доводилося читати останніми часами в українській пресі, а для яких „істотною площиною жіночої проблеми" та „центральним пунктом жіночого руху" є відношення до сексуальних справ. Ніколи не погодимося на таке розуміння жін. руху. На нашу думку жінка не є тільки полово́ю істотою, її призначення як людини виходить поза її призначення полове, як жінки і матері. Вона має власне, безпосереднє відношення до людства, як людина, а не лише посереднє через свою функцію продовження людського роду. Ми маємо відношення до життя народу, а не тільки через наших синів, яких приводимо на світ. Це почуття безпосереднього звязку з долею Народу — звязку, для якого материнство і вузькі рямці родинного круга не є одиноким висловом, було й є джерелом українського жіночого руху. Ставлячи високо післанництво матері, ми рівночасно поборюємо вузький егоїзм родини та всі її асоціяльні тенденції, які добро найближчих ставлять вище від добра загалу. В наших очах українська мати — це „матер патріе", мати батьківщини, мати свого народу, якої обовязки не кінчаються на порозі власного дому. Бо як не можна повести кордонів між інтересами родини і народу, так не можна відмежувати від себе материнських і громадянських обовязків жінки. Будьмо громадянками в чотирьох стінах нашої хати, будьмо матерями в суспільному житті — ось наше розуміння материнства і ось рівночасно наша — такби мовити — жіноча політична програма. Яка ясна і проста вона, а рівночасно, яка богата у зміст, як вона підходить для жінок усіх суспільних шарів і всіх світоглядів, як легко її примінити до ріжних життевих і політичних умовин! Чи треба розроблювати цю програму на поодинокі тези? Чи треба ближче пояснювати, що значить бути нею на кожному кроці буденного життя, у кожному слові і кожній думці, — бути громадянкою у відношенні до своїх найближчих, а передовсім до своїх дітей? Чи треба говорити, які обовязки накладає на нас таке розуміння ролі матері в напрямі витворення відповідної домашньої атмосфери, яка була би противагою проти напору всіх денаціоналізуючих і деморалізуючих сил?

В умовинах нашого політичного життя — бути громадянкою в себе дома — це значить передовсім: вкорінити в дитину від її ранньої молодости, впоїти в ціле наше родинне оточення найглибше переконання, що добро одиниці мусить бути підпорядковане щастю загалу і що доля одиниці звязана нерозривно з долею Нації. Нема для нас, — ні для наших найближчих, — вигідного життя, нема особистої карієри, нема власного щастя, як довго страждає Батьківщина. Мусимо витворити в себе дома своерідний український етос і ерос та зробити їх начальними наказами української родини.

І мусимо ще вкорінити в наші діти почуття гордости, що вони українці. Бо ми, українські жінки, які природою призначені на те, щоби давати життя новому українському поколінню — віримо в отсе життя! Ми віримо у народ і його невмирущі сили, віримо в повну побіду нашої національної справи. І тому не дозволимо, щоби в душі наших дітей вкралася зневіра і не допустимо, щоби вони могли зійти на шлях апостазії від національного ідеалу.

А наша програма в громадському житті? Де шукати напрямних для нас, жінок в часах загального хаосу, безладдя і розкладу? Може це 5 перед 12-ою, а наші брати чоловіки розсварені, розбиті. Що нам робити? Що робити, щоби мати право сказати про себе: „Я йду з народом, а народ зі мною".

У глибині непомильного материнського інстинкту шукаймо відповіді на ці запити. Будьмо матерями в сусп. житті. Наша політична місія звязана з нашою біольогічною ролею як родительок і опікунок нових поколінь. Наша роля в громадянстві — це діяльність у напрямі зберігування, скріплювання та уздоровлювання українського життя.

Українське життя — яке воно нам близьке і дороге, оскільки ближче нам матерям, ніж чоловікам. Український нарід нами приведений на світ, нами вигодований, нашими раменами виколисаний, звязаний нами тисячними підсві-

домими взаєминами. Хто більше може бути
свідомий живої єдности українського народу,
єдности в подвійному значінні: через кордони
і через усі внутр. колотнечі, — як не ми, його
матері. І тому нема для нас під цю пору важні-
шого завдання, як плекання тієї єдности. Єд-
ність через кордони — це соборність духа, єд-
ність через усі непорозуміння і протиенства
— це внутр. консолідація громадянства.

„Заключіть пакт неагресії, внутр. переми-
ря — зверніть усі зусилля на зовні, на конструк-
тивні цілі, замість на взаїмне поборювання" —
це домагання мусимо поставити рішучо до
громадянства. І скажім ще так до громадян-
ства: Ми хочемо взяти на сбе половину відпо-
відальности за долю народу — поділіться нею
з нами. Батьківщина нас потребує, вона потре-
бує матері. Не тільки її тепла і мягкости, її ніж-
ности і вирозуміння, але потребує також мате-
ринського дбайливого ока, материнських запо-
падливих порядкуючих рук, материнської ін-
туїції, і потребує материнськости в значінні
духової космічної сили.

Український нарід може і буде жити тіль-
ки тоді, коли у свою службу запряже поруч чо-
ловічих також духові і моральні сили жіноцтва.

—o—

КОНФІСКАТА „ДІЛА".

Вчорашнє (167) число „Діла" підпало знову конфіскаті. Цим разом за півтора рядка і за два слова з промови п-і І. Павликовської та за одно слово з промови сен. О. Кисілевської на жіночому вічу у Станиславові. Крім того за три слова з інавгураційної промови пос. М. Рудницької, виголошеної при відкритті Українського Жіночого Конгресу. Тому, що конфіската прийшла пізно в ночі, другий наклад могли ми видати щойно у вівторок рано. Це вже 29-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

Большевики деклямують про мир.

БІРМІНҐЕМ, 26. 6. ПАТ. Підчас нарад мирового конгресу говорив теж большевицький амбасадор у Льондоні Майський. Запевняв, що СССР не хоче війни і змагає відсунути воєнну небезпеку. Большевики не вірять, гачеби війна була невблаганою конечністю.

—o—

Дольфус їде до Італії.

ВІДЕНЬ, 26. 6. ПАТ. „Райхспост" повідомляє: Мусоліні запросив канцлера Дольфуса з ріднею до віллі у Річчіоне на цілий липень. Канцлер Дольфус приняв запросини

—o—

Залізнича катастрофа.

ПАРИЖ, 26. 6. ПАТ. Вчора в ночі біля Парижа зударилися два поїзди. Машиніст і вісім осіб тяжко, а 43 особи легко ранені.

—o—

Невдалий атентат на Ґандія.

ПУНА, 26. 6. ПАТ. Атентатчики кинули бомбу на самохід сподіючись, що в ньому їде Ґанді. Сім осіб ранені. Хвилину пізніше дійсно надіхав Ганді самоходом. Арештовано пять осіб. Ґанді заявив представникові Райтера, що атентат на нього виконано тому, що є противником терористичної акції.

—o—

Мін. Барту в Югославії.

БІЛГОРОД, 26. 6. ПАТ. Мін. Барту відбув довшу розмову з королем Олександром. Король вручив французькому міністрові великий хрест ордеру Білого Орла і прирік, що в осені приїде з офіційною візитою до Парижа. Вечором мін. Барту виголосив на бенкеті велику політичну промову, в якій підніс заслуги держав Малої Антанти для вдержання миру і значіння умови між балканськими державами.

Французька преса згадує про захоплення, яке викликала візита мін. Барту в Югославії. Щоденник „Ль Евр" пише, що в розмовах з французьким міністром обговорено завдання Малої Антанти, порозуміння між балканськими державами, подорож турецького міністра закордонних справ Тевфік Ружді Бея до Білгороду і взаємини з Австрією та Італією. „Фіґаро" впевняє, що всі ці наради наберуть конкретного змісту після подорожі мін. Барту до Льондону. Все залежить від порозуміння між Францією та В. Британією. Розмови у Льондоні принесуть добрі або злі успіхи, залежне від того, чи Анґлія зрозуміє свої обовязки супроти Европи.

„ЛЕМКІВСЬКА РЕПУБЛИКА".

ОДИН ЗАБУТИЙ ІСТОРИЧНИЙ ПРОЦЕС.

(Докінчення.)*)

Другий обвинувачений д-р Качмарчик роз-
повів дуже докладно історію Лемківської Репу-
блики від 1. листопада 1918 р. Негайно в перших
днях листопада 1918 р. відбулися віча по всій
лемківській землі. У Криниці утворилася „Русь-
ка Рада" для новосандецького повіту, в Гладиш-
шові для горлицького, ясельського і коросня-
ського, в Світниці для Грибівського і тут голо-
вою „Руської Ради" був обвинувачений д-р Я-
рослав Качмарчик, секретарем Захар Копистян-
ський, адвокатський кандидат, а обєднував всі
„Руські Ради" „Верховний Лемківський Союз"
у Горлицях, якого президентом був о. Михайло
Юрчакевич, парох Чорної, а секретарем адво-
катський кандидат д-р Михайло Собін. Сяніг і
Сяніччина уважали себе за складову частину
Східної Галичини і тому не брали тут участи.

Одначе „Верх. Лем. Союз" був більше фор-
мальною інституцією, а фактично працювала і
кермувала цілим рухом грибівська „Руська Ра-
да". Вона негайно заприсягнула всіх війтів „за
вірність руському народові", кермувала апрові-
зацією, зорганізувала міліцію, оголосила каме-
ральні ліси народнім майном, а що суди не
функціонували, рішала сама у всіх спірних
справах і видавала присуди іменем Руської Ра-
ди. Пізніше ще, коли поляки вже обняли владу,
заложила протест проти заприсяження учителів
і проти побору рекрута. Коли „Руська Рада"
обіймала владу, видала дня 5. грудня 1918 р. у
Фльоринці маніфест, який кінчився словами:

„В надії, що мировий конґрес поступатиме
по думці засад Вільсона, руський нарід б. Австрії
віддає йому свій спір з польським і мадярським
народом у справі усталення своїх політичних
границь".

Від непамятних часів зійшлися вперше у-
країнці і москвофіли разом і разом працювали
для спільного добра. Український народ розви-
нув дуже сильно свою індивідуальність і лемки
нетерпеливо очікували закінчення боротьби за
українську державу, щоби приєднатися до неї.

Сам обвинувачений їздив до Варшави до
полк. Рибака в міністерстві військових справ у
справі побору лемків до польського війська. Полк.
Рибак виразно заявив йому, що польські побо-
рові комісії не мають права на основі версай-
ського договору брати лемків до польського вій-
ська. Щодо майбутности Лемківщини, то відпо-
відаючи п. прокураторові, заявляє так само, як
о. Хиляк, що лемки чекають ще на рішення
коаліції.

Сильне враження викликав третій обвину-
вачений старий селянин з Кривиці, Микола
Громосяк. У своїй промові зазначив, що про
відлучення Лемківщини від Польщі, за що його
тепер судять, не може й бути мови, бо він ніколи
не чув про те, щоби Лемківщину колинебудь
прилучено до Польщі. „Ми проголосили свою
Лемківську Републику, живемо спокійно і ні-
ких бунтів не робимо"

Дуже симпатичні були зізнання свідків по-
ляків, як впр. судового радника д-ра Казимира
Рамолта, що сказав: З хвилиною розпаду Ав-
стрії, повстали тут „Руські Ради" і свідок як лі-
квідаційний комісар працював до кінця люто-
го 1919 р. разом з делеґатами Руських Рад в імя
засади „вільні з вільними, рівні з рівними".
Взагалі польська інтеліґенція віднеслася зі зро-
зумінням до цього руху, а незвичайно характе-
ристичне було відношення польських селян:
„Ви маєте право — казали вони — бути свобід-
ні, тільки тепер вже буде між нами границя, а
нам добре було з вами. Деж ми будемо купува-
ти тепер волики, корови та вівці?"

Дуже аґресивний за це був у своїй кінцевій
промові п. прокуратор. Він виявився як завзя-
тий ворог Вільсона і його гасла про самоозначен-
ня народів, а свою програму висказав ось таки-
ми словами: „У спадщині по Австрії одідичила
Польща і москвофілізм. Його створив у 1848 р.
граф Стадіон. Тоді повстали москалі, або рускі
з двома „с" у Галичині. Вони рекрутувалися із
священиків, з митрополитом Яхимовичем на чо-
лі. Тепер цар загинув, а є яґайлонська Польща.
Лемківська земля це інтеґральна частина Поль-
щі, бо так писав уже старинний Нестор і закли-
чив: ви, польські патріоти, засудіть тих аґітато-
рів з руський люд піде з вами".

Одначе присяглі судді у відповідь п. проку-
раторові видали уневинюючий вердикт для всіх
обвинувачених...

По піврічній слідчій вязниці, уже перед са-
мою північю, вийшли вони на волю і ми всі поїс-
хали до Білцаревої, де в хаті старенького паро-
ха, о. Качмарчика, батька обвинуваченого пере-
були віч. Чекали на нас тут, а ще й у ночі при-
їздили висланці з цілої Лемківщини. За одним
столом сиділи москвофіли й українці та в най-
більшій гармонії радили про долю Лемківщини.
А потому поїхали ми до Криниці, де нас запро-
сив і гостив Микола Громосяк. Він щойно вер-
нув з верхів від своїх хлопців, (що укривалися
перед побором до війська), щоби їм сказати, що
вже з вернувся до дому. Вони — усміхаючися,
додав — пасуть там овечки та співають:

„Ой верше, мій верше,
Мій зелений верше,
Юж ми так не буде,
Як ми било перше".

Лев Ганкевич.

*) Глядн „Діло" з дати понеділок, 25. червня 1934 Ч. 164 (13.709).

ПРИСТОР ПРО СВОЮ ПОДОРОЖ ДО ЛИТВИ.

ПОВОРОТ ДО ВАРШАВИ.

ВАРШАВА, 26. 6. ПАТ. Перед своїм відїздом з Литви до Варшави колишній премієр Пристор заявив литовським журналістам, що приїхав за інформаціями про найближчі особи, які згинули у світовій війні. Тому їздив до Чекішок. Вістки литовської і закордонної преси про інші прогульки є тільки творами буйної фантазії. При нагоді побуту на Литві відвідав теж столицю Ковно, яку бачив ще перед війною. Після приїзду до Ковна відвідав міністра внутрішніх справ полк. Рустейка. Саме місто Ковно розбудувалося, чого доказом нові будівлі, музеї зі збірками історичних памяток і розбудова рідної культури. На селі розмірний добробут і гарно вдержані дороги. Урожай заповідається добрий. Відвідини військового музею залишили миле враження. Двічі був присутній на святочних обходах і оглянув памятки військового музею та варстати праці інвалідів. Найкращі спогади залишилися з розмови з президентом держави Сметоною і міністром закордонних справ Лозарайтісом.

Комуністичні заворушення у франції не вгавають.

ПАРИЖ, 26. 6. ПАТ. Кріваві бійки між членами правиці і соціялістами та комуністами не переводяться. Майже щодня доходить по різних містах до крівавої боротьби. І так у Ліль побили комуністи студента і члена орґанізації Кроа де Фе. У Меріє дійшло до кровавих боїв між комуністами і поліцією. У Льор'ен комуністи зі соціялістами намагалися знищити редакцію щоденника, але поліція оборонила. Арештовано кілька осіб. У Понтоас комуністи намагалися розігнати концерт католицької молоді. Дійшло до бійки з поліцією. Чотирьох поліцаїв важко ранили. 30 червня і 4. липня ц. р відбудуться у Ліль великі віча правих партій. Комуністи заповіли демонстраційні походи. У Ліэні помер у шпиталі один член правої орґанізації

Напруження між СССР і Японією зростає.

МОСКВА, 26. 6. ПАТ. В Токіо арештували одного визначного члена большевицько японського т-ва. Японська преса подала вістку, яку потвердив згодом офіційний комунікат міністерства закордонних справ, що большевицький аташе в Токіо вдержує взаємини з японськими комуністами. Одночасно кіна почали висвітлювати пропаґандивну фільму про збросння СССР. Большевицька преса називає цю фільму протибольшевицькою. Большевицький амбасадор у Токіо Юренєв склав різкий протест проти висвітлювання цеї фільми. „Ізвестія" та „Правда" заявляють, що большевицько-японське т-во було леґальне. Тому було обовязком пресового аташе амбасади передавати фотоґрафії та інформаційні матеріяли.

Сензаційні відпустки і звільнення у Варшаві.

ВАРШАВА, 26. 6. ПАТ. „Ґазета Польска“ повідомляє: В останніх днях пішли на відпустку або звільнено: начальника відділу безпеки політичного департаменту міністерства внутрішніх справ Кухарського, начальника відділу безпеки в комісаріяті уряду Ленковського і коменданта поліції м. Варшави Чиньовського.

—o—

Ґен. Дебені у марш. Пілсудського.

ВАРШАВА, 26. 6. ПАТ. Вчора в год. 7-ій вечором марш. Пілсудський приняв ґен. Дебені враз з військовим аташе ґен. Арбоно та майором Мері. Крім того підчас розмови були присутні шеф ґенерального штабу ґен. Ґонсьоровський, віцеміністр військових справ ґен. Каспшицький і кількох вищих старшин.

—o—

Боротьба за впливи у Монґолії.

МОСКВА, 26. 6. ПАТ. Аґенція ТАСС заперечує вістки японської аґенції Реньо, наче би СССР і Китай заключили тайний договір. Аґенція Реньо подала вістку, що у Пінтінґсуян повстав комітет з метою наладнати взаємини між Калґаном та Урґою. До комітету входять большевицький консуль у Калґані та большевицькі урядовці, які управляють внутрішньою Монґолією. Метою тайного договору розбудова комунікаційних доріг і поширення большевицьких впливів у внутрішній Монґолії.

—o—

Американський амбасадор у СССР врятувався від смерти.

МОСКВА, 26. 6. ПАТ. Американський амбасадор Булліт підчас лету літаком з Москви до Ленінґраду мусів осісти, бо мотор літака перестав працювати. Амбасадор і летун ледви врятувалися від смерти. Літвінов переслав телеґраму з побажаннями.

Велика маніфестація німецьких католиків.

БЕРЛІН, 26. 6. ПАТ. В неділю відбулася в Берліні велика маніфестація німецьких католиків при участи 60.000 людей. Маніфестація відбулася з нагоди посвячення берлінської дієцезії. В обході взяли участь два міністри Шміт і Ельт фон Рібенах та дружина віцеканцлера Папена. Вірні присягнули, що збережуть вірність церкві без огляду на напади невірних.

По широкому світі.

— Польський амбасадор Лукасевич вибирається офіційно в подорож до большевицьких републик на Закавказзю.

— У понеділок 25. червня ц. р. міністерство закордонних справ обмінялося нотами з большевицьким амбасадором. Польща знизила мито для багатьох большевицьких товарів.

— У понеділок 25. червня ц. р. Польща підписала договір з Данціґом, який поклинує окрему поліцію у порті, складену пополовині з поляків і німців.

— В. Британія і СССР заключили договір, що при амбасадах обох держав будуть урядувати військові аташе.

— Франція і Німеччина продовжили важність торговельного договору ще на один місяць себто до кінця 31. липня ц. р.

— Ґен. Веґан повернув з Льондону до Парижа. Преса не подає ніяких вісток про його місію у Льондоні.

— У Шікаґо арештувала поліція банду паліїв, 11 мужчин і одну жінку, які впродовж трьох років заподіяли шкоди пожежами на 5 міліонів долярів.

— У Квіцінґен один член Штальгельму поранив тяжко команданта націонал-соціялістичної штурмівки.

— Льорд Рідінґ виголосив у понеділок 25. червня ц. р. у радіо велику політичну промову проти Німеччини.

В справі ізоляційних таборів.

В політичних колах звертають увагу, що хоча від оголошення президентського декрету про введення в Польщі ізоляційних таборів минуло уже більше як тиждень, не появився ще виконний розпорядок. Це зволікання пояснюють всіляко. Між іншим кажуть, що введення установи ізоляційних таборів у Польщі не знайшло одноцілої оцінки в проурядовому таборі та що роблються заходи, щоби декрет не був виконаний. Одночасно зачувати, що виконний розпорядок появиться з кінцем червня, причому правильник і виконний розпорядок спочиває в руках міністра справедливости Міхаловського, який в тій справі співділає з премієром Козловським як мін. внутр. справ.

—o—

Із судової салі.

ОУН-ЕРІВЦІ ПЕРЕД СУДОМ.

Перед трибуналом прис. у Бережанах станули вдруге Володимир Заплатинський, учень VIII. кл. гімн. в Перемишлянах і Ілько Палеевич, наймит з Ушкович, перемишлянського повіту під закидом діяльности від організації ОУН. В ночі на 14. вересня м. р. розкинено в Ушковичах, Волкові і Меришові летючки ОУН. Поліційні дохоження ствердили, як каже акт обвинувачення, що ширенням летючок займалися оба обвинувачені. Розправа тревала два дні. На основі вердикту присяглих суддів трибунал засудив: Заплатинського на 1 рік і 7 місяців і Палеевича на 9 місяців вязниці. Боронили з-о В. Бемко і д-р М. Затізний.

НОВИНКИ

— **Телеґрама!** Черче, Трускавець, Ямна, Ворохта і Гребенів: Настрій цього сезону на літнисках дуже бадьорий, бо всі літники засобили себе перед відїздом у запаси цикорії **„Луна“** і підмінки кави **„Пражінь“**. Тому не забудьте перед виїздом купити більший запас тих артикулів, коли хочете також гарно провести вакації. 1301 2-2

— **На часі** Як приладжувати безалькогольні напитки та використати овочі й городовину довідаєтеся з книжки д-ра Софії Парфанович п. з. **„Овочі, ярини та безалькогольні напитки“**. Ця книжка, видання Т-ва „Відродження“, 72 стор. друку, багато ілюстрована в ціні тільки 80 сот. Замовляти в Т-ві „Відродження“ — Львів, Домініканська 11. Можна набути в книгарнях та складах „Народної Торговлі“ у Львові і в краю. 1772

— **Важне вияснення.** В останніх часах признають багатьом пастам до зубів спеціяльні прикмети — усування назубного каменя. В більшости випадків це твердження не є на нічому оперте. У звязку з повищим треба ствердити, що в Польщі лише Кальодонт є пастою до зубів, яка має в собі Сульфорицинолеат, на підставі д-ра Бройнліха, що, як стверджено поважними фахівцями, успішно усуває назубний камінь і запобігає творитись йому наново.

— **Читальні „Просвіти“**, яких діяльність в останніх часах є завішена, мають негайно повідомити про це Головний Виділ з докладним і вірним вияснениям справи та поіменним вичисленням осіб, яким часово унеможливлено просвітянську працю. А щоби зискати на часі повищі дані повинні подати в першу чергу філії. — **Канцелярія Т-ва „Просвіта“.**

— **За будову захоронки для дітей емігрантів у Перемишлі.** У відозвах до Українського Громадянства в справі складання жертв на будову захоронки для дітей емігрантів у Перемишлі закралась помилка такого характеру: чекове конто Української Щадниці в Перемишлі зазначено 144.775 для 20.837, а має бути: **144.755 для 20.837.** На це конто просимо ласкаво надсилати жертви, а Вп. Громадян, що наліслали вже гроші на неправильне конто, просимо зголоситися на адресу Комітету в Перемишлі, Ринок 14, з датою і числом налісланих грошей. — **Відділ Українського Центр. Комітету** в Перемишлі.

— **Нормалізаційний зшиток.** З купецьких сфер довідуємося про цікаву практику фірми „Кадракает“ з Варшави, яка зі спеціяльними проспектами звернулася безпосередньо до ссіх народніх шкіл і учителів із зазивом, щоб не купувати інших зшитків, тільки зшитки цієї фірми, подаючи як клич „леґіонову ідею“. Наша суспільність, а спеціяльно купецький стан і промисл повинні оцінити подібну аґітацію і повинні супроти таких фабрикантів заняти відповідне становище. Висування леґіонових ідей у купецькій пропаґанді мусимо уважати за брудну конкуренцію.

— **Знову присуд на членів ОУН.** У висліді перемиської розправи проти 5 осіб з Мостиск, обвинувачених у належанні до ОУН, суд видав присуд, яким засудив Шуґляного на 5 літ, Топиру на 4 роки, Федевича на 3 роки, Бардина на півтора року вязниці. Обв. Сайка увільнено.

— **Львівська хроніка.** У Львові померла в 64 році життя Марія Ґерман, ем. інструкторка фізичного виховання в школах. — На вул. Городецькій тяжко попарилися смолою два робітники, що працювали при перебудові вулиці. — В часописному бюрі „Нова Реклямa“ при вул. Шайнохи вкрадено стемплі і почтові значки вартости 400 зол. — Ювилера Альбіна Мудку при пл. Бернардинській обікрали на 6.000 зол. — В цукорні „Кришталівка“ загроївся мороженим 21-літний Авр. Неснер. — На шляху біля Клепарова згинула 20-літна безробітна служниця Катарина Вербович, кинувшись під потяг. — У Львові почався 26. червня конґрес професорів міжнародного права.

— **Краєва хроніка.** Землевласник з Медведовець Мих. Чайковський одержав анонімний лист з домаганням, щоби на границі села зложив квоту 1000 зол. під загрозою смерти. Справою занялася поліція. В Бистриці Надвірнянській утонув підчас купелі бляхар Едвард Сутек зі Станиславова. — В Залізцях пов. Зборів замасковані бандити ограбили в ночі дім Кубрика, забравши 48 зол. готівкою та ріжні річи. — В Перемишлі на залізничому дворці перетяв собі жили багажовий касієр Поліч і вбив собі ніж у горло. Забрали його до шпиталю. Причиною: родинні невзгодини.

—o—

СПОРТ.

ПОГОНЬ І. Б. — УКРАЇНА.

Змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліґи відбудуться в пятницю 29. ц. м. на грищі Погоні. Початок: год. 5·30 попол. Попередять змагання дружини молодших.

ЖІНОЧІ ЗМАГАННЯ У СТАНИСЛАВОВІ.

Минула неділя, 24 червня п. р., становить велике досягнення і крок вперід у поширенні й розвою жіночого спорту. Це вперше зорганізовано **виключно жіночі змагання.** Хоч вони не мали мистецького характеру, а лиш пропаґандивну ціль, одначе стали завязком жіночих спортових мистецтв, які з цього часу будуть рік-річно переводжені.

На старті у Станиславові стануло 15 легкоатлеток з таких осередків: Львів — 10 змагунок (у тім УССК — 7, с. с. Сокіл-Б. — 2, Стріла — 1); Стрий — 1 змагунка, Станиславів — 4 змагунки і дві дружини спортових гор, а саме: Сокіл III. (Ст.) — 6 змагунок, УСК (Ст.) 5 змагунок. Разом усіх змагунок 26. Це число досить значне і є доказом, що вже пора організувати самостійні жіночі мистецтва.

На програму складалося шість легкоатлет. конкуренцій і двоє змагань спорт. гор. Висліди представлялися ось-як:

До **бігу на 100 м.** зголосилося 5 змагунок. У фіналі певно перемагає Ніжанковська в часі 13,8 сек., 2) Пицівна 14,0 сек., 3) Біленька, 4) Ґресько.

В **меті диском** стартувало 5 змагунок. Перше місце здобула Ніжанковська (Стріла) метом 26·52 м., 2) Колтунюк Л. (УТТК) — 24·44 м., 3) Кранцівна (УСК—Ст.) — 20·30 м., 4) Огдій (С-Б), — 20·05.

В **меті ратищем** добуває перше місце Ніжанковська — 21·15 м., 2) Копюбінна (С-Б) — 17·66, 3) Огдій (С-Б), 4) Пицівна.

До **скоку вдовжінь** стануло 6 змагунок. 1) Ніжанковська — 4·04 м., 2) Копюбінна 3·90 м., 3) Орищук (УССК) — Поза конкурсом Ніжанковська скочила 4·34 м.

Цікаво виглядав **біг на 800 м.** Стартувало 5 змагунок, в котрих Свеницьку згори типували на перше місце. Біг вела зразу Ясінська в гострому темпі, пообі Свеницька висувається на чоло і не уступає до мети. Перша перериває тасьму в часі 3·02 м. Друга висувається Колтунюк, одначе на фініші несподівано бере її Орищук (УСК — Ст.) і Колтунюк приходить третя, 4) Ясінська (Сокіл III. — Ст.), 5) Кранцівна.

На закінчення легкоатлетичних конкуренцій відбувся **біг гінців** на 200 + 100 + 75 + 60 м. Стартують дві дружини: І. УССК (Колтунюк, Шухевич, Сіяк, Біленька) II. УССК — Стріла (комбін.) Зарицька, Кушнір, Свеницька всі УССК. Ніжанковська — Стріла. Перемагає комбінована дружина в часі 1'11"8, завдяки справній передачі палички. 2) УССК — 1'13"6.

В спортових грах розіграно двоє змагань. **Відбиванка:** УССК (Львів) — Сокіл III. (Ст.) з вислідом 2 : 0 (15 : 8, 15 : 0). Гра мало цікава, змагунки Сокола III не зіграні, а в УССК-у помучені дорогою і легкоатлетичними змаганнями. В другій грайці гра стає живіша й УССК певно виграє до зера.

Кошівку розіграли: УСК (Станисл.) та УССК (Львів) з вислідом 8 : 6 (4 : 2). Гра дуже гостра, а на-віть брутальна.

Дружиново переміг УССК (Львів): 26 п., I) УСК (Станиславів) 17 п., III. Стріла (Львів) 16 п., IV. Сокіл Б. 9 п., V. Сокіл — Стрий 4 п., VI. і VII. — Сокіл III. (Станиславів) і Сокіл I. (Станисл.) по однім пункті.

Назагал змагання перейшли з успіхом (крім малих організаційних недотягнень — цим разом не з вини організаторів). Дивувала лиш мала скількість місцевих змагунок.

ОКРУЖНІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ В ПЕРЕМИШЛІ.

Змагання організував УСК Беркут. Участь взяли: Беркут, УСК — Добромиль, Спортова Секція — Пикулиці. Осяги:

Конкуренції жінок:

Біг 60 м.: 1. Гусар М. (Беркут) 9,2 с. 2. Мудра (УСК — Добромиль), 3. Гусар А. (УСК).

Біг 100 м.: 1. Шостаківна Нуся (Б) 14,8 с. 2. Гусар А. (УСК) о груди, 3. Стефа (УСК).

Гінці 4 × 100 м.: 1. Беркут (Оля, Ставка, Шостаківна Н., Гусар М.) 1 : 2,8 (новий рекорд!) 2. УСК (Мудра, Гусар А., Мудрик, Стефа) 4 м. по заду.

Скок удовжінь: 1. Гусар М. (Б) 3.95 м., 2. Мудра (УСК) 3.93 м., 3. Шостаківна Ів. (Б) 3.70 м.

Стусан кулею: 1. Гусар М. (Б) 7·66 м., 2. Ставка (Б) 6.35 м., 3. Шостаківна Ів. (Б) 6.02 м.

Мет диском: 1. Гусар М. (Б) 25.79 м., 2. Кнейчук Г. (УСК) 19.80 м., 3. Гусар А. (УСК) 18·72 м.

Конкуренції мужчин:

100 м.: 1. Будзиновський (Беркут) 11.4 с. (рекорд вирівнаний), 2. Александер (Б) 3 м. позаду, 3. Дебера (Б).

400 м.: Александер (Б) 1 : 2,5, 2. Дебера (Б), 3. Зелез (Б).

Гінці 4 × 100 м.: 1. Беркут (Медицький, Дебера, Зелез, Будзиновський) 51.7. Інші зголошені дружини не явилися на старті.

Стусан кулею: 1. Озар (Б) 10.42 м., 2. Зелез (Б), 3. Матвій (Пикуличі).

Мет диском: 1. Медицький (Б) 26.42 м., 2. Матвій (Пикуличі) 26,02 м., 3. Лозинський (Б).

Мет ратищем: 1. Бутрак (Б) 43.80 м., 2. Матвій (Пикуличі) 43.35 м., 3. Лозинський (Б) 37.24 м.

Обіруч: 1. Матвій 75.87 м. (осяг кращий від рекорду) (43.35 + 32.52 м.), 2. Бутрак (Б) 70.88 (43.80 + 27.08).

Скок увисочінь: 1. Медицький (Б) 1.56 м., 2. Бутрак (Б) 1.53 м., 3. Лозинський, Дебера, Александер по 1.47 м.

Скок увисочінь з місця: 1. Бутрак (Б) 1.22 м. (осяг кращий від рекорду), 2. Лозинський (Б) 1.16 м., 3. Будзиновський 1.14 м.

Скок удалечінь: 1. Тожовець (УСК) 5.27 м., 2. Медицький 5.10 м., 3. Будзиновський 5.06 м.

Скок удалечінь з місця: 1. Бутрак (Б) 2.73,5 м. (осяг кращий від рекорду), 2. Лозинський 26.3 м., 3. Гарапата (П) 2.56 м.

ЗМАГАННЯ НАКОЛЕСНИКІВ У ПЕРЕМИШЛІ.

В рямцях окружних легкоатлетичних змагань відбулися на жужлевім торі торові перегони наколесників з задержаного старту.

1.000 м. з задержаного старту: 1. Барицький (Спартак) 1 : 57,2, 2. Федак (Спартак) 1 : 59, 3. Полуйка (Беркут).

5 км.: 1. Барицький 11 : 10,4, 2. Федак 11 : 14, 3. Полуйка.

Ці змагання наколесників — це перші українські змагання того роду в Перемишлі.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

Змагання за чашу середньої Европи (Мітропакеп). I. рунда.

Відень: Адміра — Неаполь 0 : 0. Неаполь: Адміра — Неаполь 2 : 2. Відбудуться треті рішаючі змагання на невтральнім грищі. Відень: Уйпешті — Австрія 2 : 1. Будапешт: Уйпешті — Австрія 2 : 1. Будапешт: Ференцварош — Ф. А. Ц. 8 : 0. Відень: Ференцварош — Ф. А. Ц. 2 : 1. Будапешт: Спарта — Гунгарія 5 : 4. Прага: Спарта — Гунгарія 1 : 2. Відбудуться треті рішаючі змагання на невтральнім грищі. Прага: Рапід — Славія 3 : 1. Відень: Рапід — Славія 1 : 1. Торіно: Ювентус — Тепліцер 4 : 2. Тепліц: Ювентус — Тепліцер 1 : 0. Больонія: Больонія — Бочкай 2 : 0. Дебрецин: Больонія — Бочкай 1 : 2. Прага: Кладно — Амброзіяна 1 : 1. Мілано: Кладно — Амброзіяна 3 : 2.

У другій рунді стрінуться отсі противники:

Уйпешті — Ювентус, Ференцварош — Кладно, Рапід — Больонія і переможець Адміра — Неаполь проти переможця Спарта — Гунгарія.

Змагання за чашу середньої Европи розіграються вже восьмий рік. Дотеперішніми переможцями були: 1927 рік — Спарта (Прага). 1928 рік — Ференцварош (Будапешт). 1929 рік — Уйпешті (Будапешт). 1930 рік — Рапід (Відень). 1931 рік — Вієнна (Відень). 1932 рік — Больонія (Больонія). 1933 рік — Австрія (Відень).

———o———

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 27. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві".

Четвер, 28. VI. год. 7·30 веч. „Мандрівка по Варшаві".

Театр Різнородностей.

Середа, 27. VI. год. 7·30 веч. „Мірля Ефрос"

Четвер, 28. VI. год. 7·30 веч. „Любко то я".

Кіна.

АПОЛЬО: „Мадам Дібарі".

АТЛЯНТИК: „Світ належить до тебе" (Сеse Сакаль).

ВАНДА: „Хоробрий вояк Швейк".

КАСІНО: „Пятьох джентельменів".

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Симфонія життя", ревія „Все для львовянок".

МІРАЖ: „Цілунок перед зеркалом".

МУЗА: „Надувальський та С-ка".

ПАЛЯС: „Ракочі марш", „Прокуратор Алісія Горн".

ПАСАЖ: „Райський птах" і додатки.

ПАН: „Велика грішниця", „Син джунглів".

СВІТ: „Шибеник з Еспанії".

СОНЦЕ: „В перехреснім вогні" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Перше ковбоєве кохання" та ревія.

ХИМЕРА: „Великий ярмарок кохання".

УТІХА: „Добраніч Відню" і ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 27. червня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·10, 19·10 Вок.-інстр. концерт, **Прага** (470,2) 19·30 „Дон Хуан" оп. Моцарта, **Білгород** (439,8) 16·30, 21·00 Спів, **Берлін** (356,7) 14·15 Регерові та Брікнерові твори, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·00 Фр. фортепянова музика, **Кельн** (455,9) 17·10 Солісти (музика, спів), 21·00 „Образи з виставки" муз. поема Мусоргського, **Ляйпціг** (382,2) 18·20 Пісні в супр. лютні, 20·15 „Муляр і шлюсар" оп. Обера, **Будапешт** (549,5) 12·05, 21·30 Циг. музика, 20·00 Симф. концерт, **Мілано** (368,6) 11·30 Легка музика, 13·00 Тріо. **Рим** (420,8) 17·10 Квінтет, 20·45 „Норма" оп. Белінія.

Четвер, 28. червня 1934.

Відень (506,8) 15·40 Програма для дітей, 18·45 Радіокабарет, 20·10 Альпейські мельодії (спів, цитра), **Прага** (470,2) 11·05 Концерт, 22·15 Легка музика на два фортепяни, **Париж** (1649) 20·00 Симф. концерт, **Берлін** (356,7) 19·00 Райтерові твори. **Кенігсвустергавзен** (1571) 19·05 Вок. концерт, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, 18·30 Забуті пісні Бекера та Єнсена (Янка, альт), **Штутгарт** (522,6) 17·45 Вок. концерт, **Будапешт** (549,5) 12·05 Легка музика, 19·00 Скрипка, **Мілано** (368,6) 16·25 Для дітей, 20·45 „Іль Конте Орі" оп. Росінія, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт.

Львівське радіо.

Середа, 27. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Популярна музика з гр. пл., 13·05 Сальонова музика, 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 Популярна й легка музика з гр. пл., 16·50 Легкі пісоньки, 17·00 Для дітей: „Юрко дістав фальбот", 17·15 Пісні (Ярова, сопран), 17·35 Фортепяновий ресітал, 17·45 Музика з гр. пл., 18·00 „Книжка та знання", 18·15 Камер. концерт, 18·45 Культура будня, 18·55 Сільська рерум, 19·00 Всячина, 19·15 Легка музика з гр. пл., 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Хор реведерсів, 21·02 Серед книжок, 21·12 Оп. ресітал, 21·30 Концерт сучасної форт. музики, 22·15 „Гостина мікрофону в пп. Бігдульських", 22·40 Легкі твори в виконанні інстр. тріа.

Четвер, 28. червня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 12·10 Сальонова музика, 13·05 Для молодших дітей: „Збанок молока" на основі Ляфонтена, 13·20 Фантазії з улюблених опер (гр. пл.), 14·00 Збіжева біржа, театр. репертуар, 14·05 Господарські вістки, 16·00 „Те саме, а все ж що інше" (гр. пл.) 17·00 Листи та програми, 17·15 Концерт (музика, спів), 18·00 „Молочні напитки приготовлені дома", 18·15 Авдиція про море, 19·00 Всячина, 19·15 Хор Юранда (гр. пл.), 19·25 Камеральний концерт, 19·50, 19·55 Спортові вістки, 20·02 Авд. „Жінка як світло та тепло життя", 20·12 Легка музика, пісоньки, 21·02 „Лікувальне заведення в Шклі", 21·12 Популярний концерт (орхестра, спів), 22·00 „15. роковини Версайського трактату", 22·15 „Образи з виставки" Мусоргського, (з гр. пл., з поясненнями), 22·45 Літературна чвертьгодина, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·28 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·65, Париж 34·95, Берлін 203·50, Ціріх 172·48, Амстердам 359·30, Прага 22·01, Мілано 45·26, Нюйорк кабель 5·30 1/8, Нюйорк чеки 5·29 5/8.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 26. червня ц. р. платив кооперативам за:

1 кг. масла пріма десерове	1·90 зол.
1 л. молока	0·13 зол.
1 л. сметани	0·55 „
1 к. яєць	2·25—2·30 „

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що 27. червня ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Нормальні курята (пара курят важить не менше як 1·20 кг.) за 1 кг. 1·00 зол.

Кури „	I кляса	0·80 „
„ „	II „	0·60 „

Тенденція знижкова. На курята яких пара важить менше як 1·20 кг. попиту зовсім нема; також нема попиту на індики, індички, качки і гуси.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ направляє прецезійно й дешево **Домбровський і Розважевський.** Львів, Академічна 2. (З провінції просимо поштою) 6/78 6—7

БУФЕТ на рахунок віддам площа „Сокола Батька" — зголошення 3—7 в буфеті. 1775 1—1

АҐРОНОМ-ПРАКТИК пошукує заняття при фільвз „С. Г." кооперативах і т. п. До „Діла" під „Скромний". 1778

КОНКУРС. Оголошуєно конкурс до внесення оферт найпізніше до дня 1-го липня ц. р. 12 год. полудне на малювання і золочення іконостасу та малювання церкви. Парох у Судовій Вишні до гр.-кат. Уряду парохіяльного в Судовій Вишні. Неприняті оферти залишається без відповіди. 1774 1—1

ШУКАЮ СПОКІЙНОГО приміщення в гарній околиці шукаю на кілька тижнів. Зголошення під „Гімн. учитель" до Адм. „Діла". 1776 1—1

4 КІМНАТИ, кухня, передпокій, лазничка, спіжарня зар. до винайму при вул. Ченстохівській 36. від 1. VII. ц. р. Відомість у сторожа. 1777 1—1

ДО ВИНАЙМУ: 3 кімнати + 1 для прислуги, кухня, лазничка і принал. електрика, газ. — При трамв. зупинці. Вул. Бальонова 3/II. — Інформ. телеф. 58—03 від год. 11—12. 1771 2—2

В ЯСЕНІ КОЛО ПІДЛЮТОГО П. ПЕРЕГІНСЬКО прийме на харчування дітників за поп. зголош. Северина Оноферко. 1773 1—3

Спортовці! Одяг і спортове приладдя першої якости купите тільки в крамницях кооперативи „ПЛАСТ" і Львів, Сикстуська 29, Городецька 95. — тел. 26. 1632